

Anne Grete Hersoug
Oslo

Undersøkelser til utsatte barns beste: Tverrfaglig kompetanse og samarbeid

Denne boken bygger på Kari Killens lange yrkesliv innenfor området omsorgssvikt og barnemishandling. Hun har klinisk erfaring fra barne- og ungdomspsykiatrisk behandling, familierådgivning og voksenpsykiatri – i USA, England og Norge. Hennes fokus har vært mye på opplæring og metodeutvikling overfor foreldre og barn med alvorlige psykososiale belastninger. Boken henvender seg til utdanningsinstitusjoner og profesjoner i helse- og sosialsektoren og pedagogisk sektor.

Killén understreker i boken hvor viktig det er å forstå hver families ulike belastninger, men også deres ressurser. Hun presenterer ulike forskningsbaserte undersøkelsesmetoder som har vist seg å være nyttige. Spesiell vekt legger hun på at tverrfaglig kompetanse er nødvendig for å få til et strukturert og målrettet samarbeid.

En grundig undersøkelse er viktig i alle familier, hevder Killén. Det er forutsetningen for en kunnskapsforankret forståelse. Det handler særlig om evne til å undersøke og forstå de viktigste foreldrefunksjoner, mentalisering, foreldres reflekterende

fungering, foreldres indre arbeidsmodeller av barnet samt foreldres og barns tilknytning og overlevelsesstrategier. Og det handler også om å vurdere foreldre-barn-relasjonen – om den er god nok, om den er i risiko, eller om den er omsorgssviktende.

Boken har 10 kapitler som systematisk dekker de mest sentrale faglige undersøkelsesmetoder på området (fagfeltet) omsorgssvikt og barnemishandling. De er klart og godt presentert og lette å følge, og erfaringstyngden er overbevisende.

Men hva er det som gjør denne boken så aktuell og viktig? Killén har en meget solid forank-

ring innenfor psykodynamisk tradisjon, og dette perspektivet gjennomsyrrer boken. Vi kommer tett innpå hennes personlige erfaringer gjennom eksemplene hun gir. Det gjør inntrykk å få del i mange av de personlige møtene. Hun viser sitt engasjement i møte med utsatte barn og deres familier, med stor respekt og vilje til å hjelpe, på en slik måte at endring blir mulig. Samtidig som hun etablerer kontakt og forståelse for bekymrings-situasjonene, tilbyr hun hjelp på en måte som er mulig for foreldre og barn å ta imot.

Arbeidet kan være både utfordrende og krevende, og vi bør stadig stille oss selv spørsmålet: Hva gjør disse foreldrene med meg? Hva gjør dette barnet med meg? Hvilke følelser utløser dette barnet i meg? Fungerer min mentaliseringsevne overfor både barnet og foreldrene?

Ikke alltid lykkes det å etablere en allianse med familien/foreldrene. Killen advarer mot en fallgrube i slike situasjoner: «Når foreldre forsøker å forsvare seg som best de kan overfor en melding, kan det være nærliggende for saksbehandleren å understreke og forsterke innholdet i (bekymrings) meldingen som er kommet inn. Tendensen til å bli en slags forsvarsadvokat for henvisende instans kan gjøre seg gjeldende. Vi forsvarer kilden og informasjonen og konfronterer foreldrene ytterligere. Vi kan stå i fare for å ta bedre vare på henvisende instans enn på foreldrene.» (side 50).

Det er nødvendig å arbeide med egne reaksjoner og holdninger, og styrke vår mentaliseringsevne for å kunne ta ansvar for det vi observerer.

Killens perspektiv er at undersøkelse og hjelp går hånd i hånd. Alle hennes ti kapitler – som er klart og godt skrevet, er til god hjelp når man skal møte utsatte barn og deres familier. De mange eksemplene bringer oss nærmere å forstå hvem personene er og hvordan de har det. Her er overskriftene på kapitlene, som har sin egen psykodynamiske dybde:

1. Kontaktetablering med foreldre på «bekymringsstadier».
2. Samarbeid med foreldrene i undersøkelsesfasen.
3. Etablering av kontakt med barn i risiko og omsorgssviktsituasjoner.
4. Undersøkelse av foreldrefunksjoner og foreldres reflekterende fungering.
5. Utforskning av foreldrenes oppvekst og tilknytningserfaringer.

6. Undersøkelse av foreldrenes indre arbeidsmodell av barnet.
7. Undersøkelse av foreldre-barn-samspill.
8. Observasjon av barnet og dets samspill med andre.
9. Bruk av nettverksmøter i bekymringsfasen og i undersøkelsesfasen.
10. Tverrfaglig samarbeid og møter

Om det virker omfattende, er det fordi Killen skriver systematisk om alle ulike sider ved undersøkelser. Samtidig understreker hun også noe viktig: En grundig undersøkelse behøver ikke ta veldig mye tid – selv om den betegnes som grundig. Det er kunnskapen som er viktig, og som gjør undersøkelsene mulig å gjennomføre, basert på kompetansen.

Kari Killen tok i 1988 doktorgrad med tittelen: *Omsorgssvikt og barnemishandling*. Hun har klinisk erfaring fra barne- og ungdomspsykiatrisk behandling, samt familierådgivning og voksenpsykiatri. Hun har skrevet mange fagbøker, hvorav flere er oversatt til andre språk. I 2013 mottok hun kongens fortjenstmedalje for sitt arbeid. Hun er forsker emeritus, med professorkompetanse, ved Norsk Institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA), med samspill og tilknytning som forskningsområde.

Kari Killen
Undersøkelser til utsatte barns beste
Tverrfaglig kompetanse og samarbeid
Kommuneforlaget AS 2021
ISBN: 978-82-446-2400-8

Referanser

Portrett av en pionér. Barndommen varer i generasjoner: <https://podcasts.apple.com/no/podcast/portrett-av-en-pion%C3%A9r/id1646634505?i=1000580932921>

Intervju NRK: <https://radio.nrk.no/serie/drivkraft/sesong/202301/MKAK05000823>